

Джерам Барс

“У Божих очах”

Божий погляд на жінок у Біблії

Розділ 1. Перше обличчя Єви: Єва при створенні

Буття 1:27–28; 2:15–25

Запропоновані книги для прочитання і запитання

1. Чи важко Вам зрозуміти біблійне вчення про наше походження? Якщо так, тоді чудова книжка Філіпа Джонсона “Виклик Дарвіну” (Philip Johnson, Darwin on trial) може допомогти Вам краще зрозуміти це питання. Також можна прочитати прекрасну книгу “Наука та віра” Джона Колінза (John Collins, Science and Faith)
2. Чи вчення, що всі раси мають єдине походження і тому люди всіх рас є рівноцінними носіями Божого образу, суперечить тому, чого Вас навчали чи що Ви чули?
3. Деяких віруючих бентежить вчення, що ми є фізичними носіями Божої подоби, і вони наполягають, що віддзеркалювати образ і подобу Божу має наша духовна природа. Як би Ви відповіли тому, хто так вважає?
4. На Вашу думку, яке має значення те, що ми поділяємо нашу фізичну природу з іншими істотами на землі? Чи ця думка здається Вам ганебною? Якщо так, то чому?
5. Яким, на Вашу думку, є найдивовижніше значення того, що ми були створені на Божу подобу?
6. Як рівність Адама і Єви, що є відображенням Божого образу, виявляється у Ваших стосунках із чоловіками чи жінками (особливо з Вашим чоловіком чи дружиною, якщо Ви одружені)?
7. Поділіться своїми прикладами рівності між статями (або її відсутності) у сім'ї, в якій Ви виростили?
8. Як елементи взаємодоповнення, подібності, підтримки та задоволення потреб одне одного у стосунках Адама та Єви виявляються у Ваших стосунках з чоловіками чи жінками (особливо з Вашим чоловіком чи дружиною, якщо Ви одружені)?
9. Прочитайте Буття 3:1–24. Що змінилося у стосунках Адама і Єви після гріхопадіння? У який конкретний спосіб, відповідно до Буття 3, гріх впливає на нас як на чоловіків і жінок?

Розділ 2. Друге обличчя Єви: Єва під час і після гріхопадіння

Буття 3:1–24

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Чи важко Вам прийняти той факт, що Бог є відмежувався від Вас через Вашу неспроможність любити Його, поклонятися Йому та дотримуватися Його заповідей? Чому, як Ви вважаєте, люди, зокрема й християни, неохоче сприймають вчення Писання про це?
2. Як у Вашому житті виявляється друге відчуження – відчуження між Вами та Богом? Що довелося зробити Богові, щоб змусити Вас схилитися перед Ним у покорі?
3. Як у Вашому житті виявляється третє відчуження – відчуження від самих себе? Чи є якісь аспекти Вашої особистості, які Вам не подобаються і Ви це приховуєте? Де Ви відчуваєте спокусу заглушити будь-які голоси совісті замість того, щоб прийняти реальність про свою гріховну природу?
4. Які пропозиції з тих, що спокусили Єву, на Вашу думку, були б найпривабливішими для Вас, якби Ви були на її місці? З чим Вам найважче – з зовнішнім виглядом, фізичним комфортом чи з прагненням досягнути мудрість?
5. Яка сфера, що стосується зламаних людських стосунків, є найважчою для Вас, особливо у Ваших стосунках між чоловіками та жінками в сім'ї, та, якщо Ви одружені, у подружньому житті?
6. Де Ви відчуваєте втрату панування?
7. Де Ви можете побачити відчуження у творінні?
8. Прочитайте першу обіцянку Месії у Бутті 3:15. Чого цей уривок навчає нас про обіцяну перемогу над гріхом?
9. Як Христос переборов це прокляття у всіх його проявах?

Розділ 3. Третє обличчя Єви: Єва – носій обіцянки спасіння

Буття 3:15

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Ви коли-небудь думали, що слова до сатани: “І Я покладу ворожнечу між тобою й між жінкою, між насінням твоїм і насінням її” можуть бути для нас словами підбадьорення? Як би Ви описали своїми словами заспокоєння від усвідомлення того, що у цій величезній битві проти сил зла ми перебуваємо разом із Богом?
2. Чи вірите Ви у Божу обіцянку, що Його Син, який є також Сином Єви, здійснив Вашу боротьбу проти сатани і зробив усе необхідне, щоб відновити Ваші повноцінні та бездоганні стосунки з Вашим небесним Батьком?
3. Як би Ви описали той шлях, яким Бог покликав Вас любити та служити Йому, щоб Ви більше не були Його ворогом у своєму мисленні та серці? Чи є слова К.С. Люїса близькими для Вас: “Я усмирився і визнав, що Бог є Богом, і став на коліна з молитвою: мабуть, тієї ночі я почувався найбільш пригніченим та найбільш знеохоченим новонаверненим”?
4. У яких сферах Вашого життя Вам найважче бути оновленою зсередини людиною? Вам важко любити себе?
5. Чи можете Ви поділитися свідченням про те, як Бог примирив Вас з іншими людьми? Подумайте про приклади як на соціальному, так і на особистому рівні, коли стосунки були розбитими, але Ви зобов'язалися відновити їх. Які культурні перешкоди відокремлюють Вас від інших і що Ви робите, щоб подолати їх?
6. Де Ви спостерігаєте відновлення панування над Вашим особистим життям, щоденною працею та створінням?
7. Чого Ви найбільше очікуєте, коли палко прагнете, щоб Ісус повернувся, встановив Своє Царство й оновив усе творіння?
8. Якщо Ви є батьком або матір'ю дитини, то, коли Ви зачали, виношували та народжували (або спостерігали, як Ваша дружина народжує) Вашу дитину, чи роздумували над тим, як Бог приніс спасіння у наш світ?
9. Прочитайте деякі уривки, що навчають нас про подружнє життя та як повинен виглядати шлюб чоловіка і дружини, які люблять Христа (Ефесян 5:18–33; 1 Коринтян 13:1–7).

Розділ 4. Матір усіх віруючих

Буття 11:27–23:20

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Чи Вас шокувала якась частина історії Сари? Чи виникають у Вас проблеми з тим, що Біблія так реально описує людський гріх?
2. У більшості проповідей та навчань, які я чув про життя Авраама та Сари, зазвичай говорять про ті частини історії, які показують Аврааама у кращому світлі. Підозрюю, що Ви переживали щось подібне. Ми зазвичай чуємо про його віру, яка проявилася в готовності пожертувати Ісааком, або про його молитви за Содом, але не так часто чуємо про його брак віри. Чому так відбувається, на Вашу думку?
3. Чому, як Ви вважаєте, багато проповідників, якщо й фокусуються на проблемних аспектах цієї історії, все ж охочіше посилаються на ті уривки, в яких ми бачимо упадки Сари, а не слабкості чи упадки Авраама? До прикладу, я чув проповіді про Сарину жорстокість щодо Агар, але не про боягузство Авраама чи його брак віри в Єгипті та Герарі.
4. У яких випадках Ви найбільше співчуваєте тому, як Сарі та Аврааму було важко повірити Божим обіцянкам?
5. Ви є однією з Сариних доньок (1 Петра 3:6) або одним із Авраамових синів (Римлян 4:11–12) чи одним із його нащадків (Галатів 3:28–29). Яких рис їхнього характеру Ви хотіли б набути чи які частини їхньої історії хотіли б успадкувати?
6. Чи корисними для Вас є знання про те, що деякі з важких і дивних аспектів біблійних історій насправді є ознаками історичної достовірності Біблії?
7. Щоб підготуватися до наступного розділу, прочитайте історію про Тамару з Буття 38.

Розділ 5. Тамара: праведна жінка

Буття 38

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Вам подобається вчення, що християни за жодних обставин не повинні дивитися фільмів, телевізійних програм, DVD-дисків та не читати книг, які містять відверті сцени зрадливої сексуальної поведінки, жорстокості тощо? Обґрунтуйте свої думки “за” чи “проти” таких правил.
2. Якщо Ви схвально відповіли на перше запитання, як би Ви могли виправдати читання чи перегляд історії Тамари чи Буття 34, де описано зґвалтування Діни та брутально жорстока помста деяких синів Якова? У якому віці, на Вашу думку, було б доцільно починати читати та вивчати ці біблійні історії з дітьми вдома чи на недільній школі?
3. Як Ви можете відповісти на твердження, що сутність праведності не полягає у дотриманні низки правил, законності чи навіть у простому підпорядкуванню написаному кодексу моралі, а що праведність за своєю суттю – це бути вірним і відданим у стосунках?
4. Прочитайте 1 Самуїла 12:7–8; Єремії 23:5–6; 33:14–16; Псалом 71:1–4. У цих уривках читаємо про Господню праведність. Чого ми навчаємось про природу Божої праведності?
5. Що значає праведність у наших стосунках із Богом? Або, іншими словами, які вимоги наші стосунки з Богом накладають на нашу поведінку та рішення?
6. Які стосунки кидають Вам виклик щодо вимог до Вашої поведінки та рішень? Наприклад, у яких стосунках Ви дали обіцянки і взяли на себе зобов'язання?
7. Ви усвідомлюєте, що ті вимоги (вимоги до стосунків із Богом та іншими) є важливішими за те, що Ви можете сприймати як своє особисте щастя? Як це відрізняється від мислення суспільства, в якому ми живемо?
8. Прочитайте історію про Рахав з Ісуса Навина 2 і 6:15–25.

Розділ 6. Рахав: визволителька таємних розвідників

Ісуса Навина 2:1–24; 6:15–25

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Чому, на Вашу думку, деякі з наших перекладачів Біблії (і проповідників) неохоче визнають, що Рахав була блудицею? Чи турбує Вас те, що Бог вибрав таку жінку для визволення Свого народу та для досягнення Своїх цілей спасіння?
2. Як Ви у минулому реагували на брехню та обман Рахав? Чи переконали Вас мої коментарі про брехню та правду, наведені у цьому розділі?
3. Чи є у Вас родичі чи друзі, які брали участь у війні або у будь-якій секретній роботі поліції чи розвідувальних операціях для своєї країни? Що Ви думаєте про фундаментальну частину їхньої роботи – напівправду, приховування, брехню, до яких вони повинні вдаватися? Чи вважаєте Ви, що їхня робота є гріхом?
4. Як Ви вважаєте, християни можуть залюбки служити в таких умовах чи, навпаки, віруючі повинні уникати будь-яких робіт, де необхідно говорити неправду – наприклад, проникнути в терористичну організацію та намагатися викрити плани щодо майбутніх терористичних атак, як-от 9/11? Щомісяця ми чуємо, що такі плани зриваються завдяки роботі агентів під прикриттям. Ви вдячні за їхню роботу? Якщо Ви справді вважаєте, що християнами варто уникати таких робіт, тоді чи вважаєте Ви правильним той факт, що християни комфортно живуть, маючи безпеку та захист, які забезпечує всім нам така розвідувальна робота?
5. Як би Ви діяли в ситуації, у якій, щоб захистити життя якоїсь людини, Вам потрібно було б приховати правду чи сказати неправду? За кого Ви були б готові збрехати, щоб оберекти його, її чи їх від якоїсь кривди?
6. У яких щоденних ситуаціях Ви інколи змушені приховувати правду або казати напівправду чи навіть брехню, щоб оберекти почуття інших людей або щоб бути вірним любові, яку Ви плекаєте до них у своєму серці, а не грішним почуттям, які також наповнюють Ваше серце?
7. Що Ви думаєте про ідею “закляття”, посвячення жителів Єрихону Господеві через убивство їх усіх? У чому тут відмінність від знищення Содому та Гоморри? Що легше прийняти і чому?
8. Чи розуміли Ви ще перед читанням цього розділу, що саме Христос вивів армію проти Єрихону? Коли Ви думаєте про цілковите знищення Єрихону, Вас хвилює те, що Сам Христос очолював наступальну армію?
9. Чи бачите Ви паралелі між знищенням Єрихону та тим, що Христос веде Свою армію, щоб знищити Своїх ворогів наприкінці цього віку, а потім провадить Свій переможний народ до правдивої Землі Обітованої – краю, для якого Ханаан є тільки прообразом?

10. Чи бачите Ви зв'язок між визволенням і спасінням Божого народу та судом і знищенням Його ворогів? Чому для спасіння завжди необхідними є суд і покарання?

11. Прочитайте опис життя Девори у Суддів 4–5. Що Вам подобається у словах і вчинках жінок, описаних у цих розділах?

Розділ 7. Девора: мужність під силою вогню

Суддів 4–5

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Чи бентежить Вас те, що Бог покликав жінку бути пророчицею і передати Його слово народові, а якщо так, то чому? Ми повинні пам'ятати, що якби суверенний Бог хотів покликати чоловіка для виконання цього озавдання, то Йому нічого не перешкоджало. Пам'ятайте, що в ті часи, коли були також і пророки-чоловіки, здійснювали своє покликання інші пророчиці – Міріам за часів Мойсея, Хулда за часів Єремії.
2. Чи бачите Ви різницю між дарами пророкування у Старому та Новому Заповітах? Чи погоджуєтеся Ви з визначенням новозавітного пророкування, написаним у цьому розділі? Чи віддано Ви молитися за дар пророкування і чи палко прагнете пророкувати?
3. Девора була суддею та політичним лідером. Чи це бентежить Вас і, якщо так, то чому? Бог навчає нас у Своєму Слові, що чоловікам доручено головувати у сім'ї та церкві, яка є сім'єю та домом Божим; проте Слово не навчає, що всі чоловіки повинні головувати над усіма жінками у всіх обставинах. У такий спосіб бачимо, що Девора була суддею та правителькою. Чи тривожив би Вас той факт, якби якась Девора стала президентом, керівником, мером, сенатором, членом Конгресу чи Вищого суду? Якби Вас бентежив цей факт, то чому?
4. Важко і боляче читати про повне знищення армій. Чому, на Вашу думку, Бог посилає такі суворі покарання?
5. Що б Ви зробили, якби опинилися у ситуації Яїл, коли нещадний вбивця і злочинець наближався б до Вашого дому? (Пам'ятайте, що якби Ви відмовились впустити його, то, мабуть, уже не жили б на світі.) Зауважте знову ж таки, що так само, як і у випадку з Рахав, у планах Яїл був обман.
6. Яка частина тріумфальної пісні Девори Вам найбільше подобається?
7. Чи важко Вам сприймати ті частини Писання, які містять драматичну іронію, що є у пісні Девори (Суддів 5:29–30)?
8. Як Ви реагуєте на слова, які метафорично використовує Девора, – про зірки, які падали з неба і воювали, а також на те, що біблійні автори з того часу і аж до книги Об'явлення писали у такий спосіб про знищення Божих ворогів, використовуючи такі драматичні образи? Чи подобаються Вам “дослівні трактування” пророцтва? Чи треба Вам обдумати такий підхід?
9. Прочитайте книгу Рут для нашого вивчення життя Ноомі та Рут у наступних двох розділах.

Розділ 8. Ноомі та Рут: зображення побожності

Книга Рут 1

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. У який спосіб Ви спостерігали, що у Вашому житті справджувалися слова Боаза про Бога, який є вірним, Тим, Хто оберігає та під Чиїми крилами Ви можете знайти притулок (2:12)?
2. Чи Вам коли-небудь доводилося приймати такі рішення, які ухвалювала Рут, тобто вибрати одну родину, а не іншу, один народ, а не інший, одну землю, а не іншу, один шлях для подорожі, а не інший, надати перевагу одному Богові на протилежності іншому? Якими були вирішальні для Вас питання – питання, які допомогли Вам зробити вибір?
3. Чи тривожить Вас те, що Ноомі говорила про свою гіркоту так відкрито? (Це цілком очевидно, що вона виражала її Богові й іншим людям.) Якщо Вам важко належно сприйняти її слова, можливо, Вам варто прочитати Плач Єремії 3. Чи можете Ви вільно плакати та навіть гніватися чи виливати гіркоту свого серця, коли Вас оточують труднощі та важкі ситуації? Чи можете Ви вільно виражати своє горе чи страждання Господеві та іншим, коли переживаєте трагедії, чи тримаєте їх у собі, думаючи, що це було б недуховно, якби Ви були чесними у своїх почуттях?
4. Рут урочисто запрягнулася, даючи обіцянку піти з Ноомі. Чи Ви коли-небудь складали урочисті присяги чи обітниці в Боже ім'я? Більшість із нас складає такі присяги, коли ми одружуємось чи висвячуємось на служіння. Дехто з нас складав такі присяги приватно – між собою та Господом. Чи усвідомлювали Ви, яку серйозну річ Ви робили, наскільки це серйозний вчинок – складати присягу чи давати урочисту обіцянку Господеві чи іншій людині?
5. Однією з чудових характеристик Книги Рут є переплітання історії про людський вибір і суверенних планів Бога. Де Ви можете побачити це в історії Рут?
6. Де у своєму особистому чи сімейному житті Ви можете бачити, як суверенні плани Бога переплітаються з Вашими рішеннями?
7. Прочитайте Книгу Рут 2–4 для нашого наступного вивчення. Які елементи історії видаються Вам дивними? Які елементи історії видаються Вам прекрасними?

Розділ 9. Ноомі та Рут: зображення відкуплення

Книга Рут 2–4

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Які сучасні закони, на Вашу думку, є еквівалентами законів про збір колосків? Зрозуміло, що не всі з нас є фермерами, але ці закони стосуються нас, незалежно від роботи, яку ми виконуємо, чи бізнесу, яким володіємо. Як, на Вашу думку, християни сьогодні можуть робити щось схоже, щоб дбати про бідних, вдів, сиріт чи чужинців?
2. Зі скількох людей складається Ваша сім'я чи дім? Скільки було б людей, якби Ви долучили до цього списку ще всіх родичів, наприклад, братів та сестер із родинами, тіток і дядьків та їхні сім'ї тощо? Чи відчуваєте Ви відповідальність щодо них? Після прочитання цього розділу чи вважаєте Ви, що Вам потрібно відчувати більше відповідальності перед своїми родичами?
3. Писання навчає нас, що наше майно, а також наші гроші – все належить Богові. Як це переконання може змінити те, як ми думаємо про свій дім, гроші та майно? Чи були б Ви готові провести якусь просту церемонію, подібну до богослужіння за першоплоди, де Ви могли б віддавати свою власність, дім, роботу, гроші та життя Господеві?
4. Писання також навчає нас, що те, чим ми володіємо, належить нашим дітям і нащадкам, а не нам особисто (як доповнення до наших роздумів над історією про Рут та старозавітніми законами гляньте на слова Павла у Другому посланні до Коринтян 12:14). Що цей погляд може змінити в тому, як Ви зберігаєте та передаєте спадщину Вашим дітям?
5. Що спільного є у Рут, Ноомі, Боаза та Тамари?
6. У чому Боаз відображає Христа?
7. Які ще старозавітні віруючі в історії відображали Христові діяння?
8. Прочитайте для нашого наступного розділу 1 Самуїла 1:1–2:11, 18–21 – історію про Анну. Що спільного з труднощами та радощами Анни Ви можете побачити в собі?

Розділ 10. Анна: жінка молитви

1 Самуїла 1:1–2:11, 18–21

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Коли Ви думаєте про історію Анни, з якою її частиною Ви себе найбільше ідентифікуєте?
2. Ті з вас, хто прочитав цю історію, можливо, самі відчували всю важкість і трагедію бездітності. Чи було Вам важко продовжувати любити Бога та ходити Його шляхами? Що Вас найбільше заспокоювало, коли Ви ридали та молилися над цією важкою проблемою?
3. Що було б важче для Вас: бути бездітним чи з болем у серці віддати свою дитину, яку Ви народили? Ми читаємо, звичайно, що в Анни було більше дітей (2:21), але вона цього ще не знала, коли віддавала Господеві Самуїла.
4. Чи Вас якось бентежить той факт, що Самуїл був посвячений Господеві ще перед своїм народженням і те, що він явно був віруючим, відданим на служіння Богові від початку свого усвідомленого життя? Якщо Вас це тривожить, то чому, і якщо для Вас це не проблема, то теж чому?
5. Писання ніколи не навчає нас, що багатоженство є Божим планом для подружнього життя. Які проблеми багатоженства показані в цьому уривку та про які з них Ви можете здогадуватися?
6. Пісня Анни є чудовим прикладом того, як ми повинні дякувати Богові за Його відповіді на наші молитви, оскільки вона впливає з її власного досвіду та спонукає пороздумувати про характер Бога, про природу Божого Царства та про Божий остаточний триумф і перемогу. Чи бачите Ви у пісні, як її особистий досвід стає основою цих відкритих роздумів про віру?
7. Дивлячись на своє життя, який найчіткіший приклад того, що Бог відповідав на Ваші молитви, Ви можете навести? Спробуйте написати молитву або псалом (пісню), у якому Ви прославлятимете Бога у ширший спосіб – так, як це робить Анна, – починаючи з власного досвіду, але використовуючи власний досвід, щоб пороздумувати над величчю переможних планів Бога. Це буде важко, але я пропоную Вам використувати цей метод, складаючи власні молитви, які стосуються великих Божих планів, щоб наші просьби та подяки не були сконцентровані лише на нас самих, а могли підбадьорити нас, наших дітей, друзів і всіх, кого ми навчаємо та підбадьорюємо, будуючи їхню віру в Господа.
8. Для наступного розділу прочитайте історію Авіґаїл у 1 Самуїла 25:1–42. Чого можна навчитися з цієї історії такого, що було б корисним для нас сьогодні?

Розділ 11. Авіґаїл: жінка з благородним характером

1 Самуїла 25:1–42

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Роздумуючи про цю історію, чи вважаєте Ви слова Авіґаїл про її чоловіка зрадою, прикладом безчестя чи вираженням невластивої зневаги? Якщо Вас вчили так думати і Вам важко визначити, чи її поведінка була належною, тоді чому, на Вашу думку, у тексті немає жодного натяку на критику її слів про Навала? Якщо ж Вас усе-таки бентежать її слова, то принаймні зверніть увагу, що її слова та вчинки врятували життя багатьох людей, зокрема й Навала (хоча у його випадку й на дуже короткий час!).
2. Її готовність піти проти свого чоловіка навчає нас, що жодна людська влада ніколи не є абсолютною (як це показує і приклад слуги). У яких інших біблійних прикладах ми бачимо людей, які виступають проти людської влади?
3. Писання навчає нас, що тільки Божа влада є абсолютною. Які Ви бачите межі людської влади згідно з Писанням?
4. Коли у Вашому житті було необхідно піти проти когось, хто був при владі, щоб учинити мудро, справедливо та правильно перед Богом?
5. Які найчарівніші риси Ви бачите в Авіґаїл? Зробіть список цих рис. У чому Ви хотіли б бути подібними до Авіґаїл?
6. У чому, на Вашу думку, Авіґаїл показує себе як чесотна жінка з Приповістей 31?
7. Чи самовиправдання взагалі є відповідним? Коли правильно буде почекати, щоб Господь виправдав наші наміри, почекати, щоб Він помстився тим, кого ми вважаємо своїми ворогами?
8. Як ми можемо прагнути справедливості у цьому світі, коли хтось нас скривдить? За яких обставин буде правильно прагнути справедливості так, щоб просити Господа втрутитися?
9. Для наступного розділу прочитайте історію про Тамару з 2 Самуїла 13. (Якщо Ви хочете прочитати ще одну жахливу історію про зґвалтування, прочитайте Буття 34 – історію про Діну.) Якою є Ваша реакція на історію про Амноновий гріх проти Тамари та на відповідь Авесалома на Амноновий гріх? Чого Бог навчає нас через цю історію?

Розділ 12. Тамара: жінка, яка пережила трагедію

2 Самуїла 13:1–39

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Чи знаєте Ви особисто жінок, які теж пережили подібну зневагу честі та сором, яких зазнала Тамара?
2. Чого можна навчитися з цієї історії такого, що допоможе будь-якій жінці, яка може зіткнутися чи вже зіткнулася з жорстокістю чоловіка, схожого до Амнона?
3. Чи є якісь слова або вчинки, якими Ви могли б заспокоїти жінку, яку зґвалтували чи використали?
4. На Вашу думку, чи є інші види нещасть, які є настільки ж невтішними, як горе, якого зазнала Тамара?
5. Чи важко Вам прийняти той факт, що Бог пробачив Давидові такий серйозний гріх?
6. Чи Ви розумієте різницю між прощенням гріхів – наприклад, коли Давиду було прощено його перелюб чи багатоженство – та тим, що Давидові довелося жити з наслідками тих гріхів до кінця свого життя?
7. Чи є якісь гріхи у Вашому житті, які було прощено Вам, але Ви розумієте, що Вам доведеться жити з наслідками того, що Ви зробили в минулому, наслідками, які впливають не тільки на Ваше життя, а й на життя інших, зокрема, можливо, на Ваших дітей?
8. Чи маєте Ви якісь запитання, сумніви чи труднощі щодо таких трагедій, які пережила Тамара?

Розділ 13. Запитання Тамари: роздуми про трагедію

2 Коринтян 1:3–5

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Чи були у Вашій церкві відверті проповіді про зґвалтування, кровозмішення, прояви домашнього насилля та інші форми образ і знущань?
2. Чи усвідомлюєте Ви, що є випадки, коли краще не говорити підбадьорливих слів, тому що все, що Ви скажете, може лише “сипати сіль на рану”?
3. Які практичні речі Ви можете зробити, щоб своєю присутністю чи добрими вчинками заспокоїти людину, яка нещодавно втратила близьких, пережила зґвалтування чи зазнала інших форм людської зневаги чи жорстокості?
4. Коли Ви роздумуєте про подані в цьому розділі пункти про заспокоєння, яке приносить християнська віра в часи страждань, які з них для Вас зараз є найкориснішими?
5. Чи підбадьорює Вас той факт, що Писання так щиро і відверто описує глибокий біль Божого народу, і чи спонукало це Вас до вільного вираження власного горя Господеві без почуттів вини чи недуховності того болю, який Ви намагаєтеся виразити?
6. Для наступного розділу прочитайте всю книгу Естер.

Розділ 14. Естер: такий час, як цей

Естер 1–10

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Що, на Вашу думку, було найважчим у житті Естер – взяти участь у конкурсі на Міс Медоперсія, впродовж цілого року витримувати різні косметичні процедури, жити у гаремі Ахашвероша чи переживати постійну небезпеку від того, що вона була царицею у палаці, сповненому інтриг? Чи є ще якась проблема у її житті, яку Ви могли б назвати найнебезпечнішою?
2. Чи вважаєте Ви, що Естер скомпроментувала свою віру, коли готувалася увійти до гарему царя? Якщо Ваша відповідь є схвальною, то чи маєте Ви якісь альтернативні пропозиції щодо того, що їй треба було б зробити і як врятувати євреїв від широкомасштабного вбивства?
3. Що Вам найбільше подобається в Естер?
4. Що може бути схожим на той тиск, в умовах якого змушена була жити Естер? На ту ситуацію, за якої жінка-християнка живе в місці, залишаючись там з огляду на свою вірність, і шанує чоловіка, який чинить видиме зло? Або, можливо, ситуації, де чоловік-християнин живе у такому місці, як Овдій чи Даниїл, де від нього вимагають служити тому, хто є цілковито злим і нещадним.
5. Чи важко Вам сприймати опис знищення багатьох ворогів євреїв наприкінці історії? Чи їхнє знищення було необхідним? Чому їх було знищено і, якщо це було необхідно, то чого це може навчити нас про Божий суд і покарання?
6. Які іронічні моменти цієї історії видаються Вам найцікавішими чи навіть дивують Вас? Ви можете додати й інші, окрім тих, про які згадано у цьому розділі. Чи вважаєте Ви, що у Бога є почуття гумору? (прочитайте знову розділ 6 Книги Естер.)
7. Чи проводите Ви “свята” у своєму житті чи житті Вашої родини, суть яких полягає у пригадуванні та святкуванні того, як Бог любить Вас? Якщо у Вас немає таких свят, які “свята” Ви могли б додати до списку щорічних святкувань, щоб регулярно та цілеспрямовано прославити Бога за те, що Він зробив у Вашому житті? Яким був би Ваш “наказ Естер”?
8. Щоб підготуватися до наступного розділу, прочитайте опис чесотної жінки з Приповістей 31:10–31.

Розділ 15. Чеснотна жінка

Приповіді 31:10–31

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Коли Ви думаєте про чеснотну жінку, які її риси Вам найбільше подобаються?
2. Які з її рис Ви найчіткіше бачите у собі – можливо, не в ідеальному вимірі, але принаймні те, що почало формуватися у Вашому житті?
3. Яких аспектів її характеру, на Вашу думку, у Вашому житті є найменше – йдеться не про те, що деякі з них будуть повністю відсутніми, але які з них Вам найважче розвинути у щоденному житті?
4. Коли Ви роздумуєте про те, що Ви робите щодня, у чому можна побачити, що Ваші зусилля виражають п'ять аспектів праці, описані у цьому розділі?
5. У яких сферах Ви бачите, що виражаєте Божу любов? Яким чином Ви любите тих, хто належить до Вашої сім'ї та родини? Зробіть список тих, кому Ви регулярно служите різними способами, незалежно від того, якою мірою.
6. Чи виражаєте Ви Божу спасительну благодать комусь поза межами Вашої сім'ї чи родини? Чи прагнете Ви наслідувати милість Христа, намагаючись служити нужденним? Тут ми мусимо шукати відповіді у ширшому полі, ніж просто в даванні милостині, хоча воно теж, звичайно, є добрим; але Бог прагне певного рівня особистого залучення в життя тих, хто має проблеми, Він бажає, щоб ми простягали їм руку допомоги.
7. Ця історія засмутила Вас чи, навпаки, підбадьорила, коли Ви побачили, що бути чесотною жінкою (або чоловіком) не є нереалістичним ідеалом, а радше зразком життя, до якого Ви повинні йти маленькими кроками, спотикаючись на шляху? Але чи знаєте Ви, що такі кроки, хоч і зовсім малі, принесуть благословення Вам та іншим, а також будуть приємністю для Господа?
8. Для наступного розділу прочитайте опис життя Марії у Луки 1:26–56. Коли думаєте про Марію і про те, що ангел сповістив їй про народження Ісуса, намагайтесь поставити себе на її місце в той час, коли вона переживала всі ці події. Якщо Ви – чоловік, то намагайтесь уявити себе на місці Йосипа, коли він чекав, що Марія народить дитину, зачату від Святого Духа. Коли Марія і Йосип обдумували слова ангела до кожного з них (слова до Йосипа – див. Матвія 1:18–25), що було важким, а що радісним? Перед якими викликами постала Марія (або Йосип), коли виношувала дитину й очікувала на неї?

Розділ 16. Марія: раба Господня

Луки 1:26–56; 2:1–7

Матвія 1:18–25

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Як Ви сприймаєте вчення Писання про те, що Іван Хреститель радів у присутності щойно зачатого немовляти Ісуса, коли вони ще перебували у лонах своїх матерів?
2. Що, на Вашу думку, означає ця радість ще ненародженого Івана для нас з огляду на те, як ми повинні думати про своїх дітей, коли вони ще перебувають у лоні матері?
3. Чому, на Вашу думку, стільки людей нехтують тим, що ми знаємо про розвиток дитини у лоні матері?
4. Цей біблійний уривок звеличує Марію, тому що вона визнала себе рабою Господньою. Що, на Вашу думку, це означало для Марії як у тому, що вона одразу підкорилася Божій волі, так і під час її вагітності та опіки над сином-немовлям?
5. Ви також повинні визнати себе готовою(-им) бути Господньою(-им) рабою/рабом. Що, на Вашу думку, це буде означати для Вас? У чому Ви бачите себе Господньою(-им) рабою(-ом) зараз?
6. Що Ви думали про Марію? Чи вплинуло на Вас вчення, яке вшановує Марію як Царицю Небес, Божу Матір чи співпосередницю з Христом?
7. Чи Ви, опираючись возвеличуванню Марії, нехтували її й тому не мали бажання говорити про неї щось позитивне?
8. У чому, як Ви вважаєте, треба вшановувати Марію, не посягаючи на унікальну природу того, що зробив Христос і не знеславляючи Його?
9. Для наступного розділу прочитайте описи народження Ісуса та Його дитинства (Луки 2:1–52; Матвія 1:18–2:23). Що ці історії навчають нас про Марію?

Розділ 17. Марія: Цариця Небес чи Матір Ісуса?

**Луки 2:1–52;
Матвія 1:18–2:23**

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Чи можете Ви уявити собі, як Ви народжуєте дитину у таких умовах, в яких Марія народжувала Ісуса, чи якби Ви були батьком на місці Йосипа і Вам би довелося з болем дивитися на те, як Ваша дружина народжує дитя у стайні?
2. Що, на Вашу думку, було найважче для Марії (та Йосипа) під час народження Ісуса і якими були найцінніші моменти, які вона (і Йосип) ніколи не забуде?
3. Для тих із Вас, хто читає ці рядки і коли-небудь народжував дитину (чи був батьком), які моменти були найважчими та які – найціннішими?
4. У чому Ви можете ототожнити себе з ситуацією Марії (чи Йосипа)? Ті з Вас, у кого немає дітей, чи можете Ви уявити собі, у чому Ви могли б ототожнити себе з Марією (чи Йосипом)?
5. Чи подобається Вам вчення про те, що Марія є Царицею Небес, чи те, що її називають захисницею, посередницею і співспасителькою? Якщо Вам імпонує це вчення та посвяченість Марії, яку воно породжує, якими біблійними віршами Ви можете підтвердити свої погляди?
6. Випадок у храмі (коли посвячували і очищували Ісуса) багато про що нас навчає. До прикладу, ми можемо побачити, що Марії треба було принести жертву за свій гріх, що вона була готова посвятити своє дитя Господеві, що вона все більше і більше розуміла, Ким був Ісус, що Бог відкривав іншим віруючим природу Його долі. Що, на Вашу думку, було найважливішим з того, що збагнули Марія і Йосип, коли посвячували свого сина?
7. Коли Ісусові було тільки 12 років, Він декілька днів перебував у храмі, нічого не сказавши про це Марії та Йосипові. У такий важкий спосіб, який переповнив їх страхом, чого, на Вашу думку, Ісусові довелося вчити Марію і Йосипа щодо того, Ким Він був.
8. Що для тих із вас, хто є матерями чи батьками, є найтяжчим у тому, що Ви відпускаєте своїх дітей у доросле життя і коли вони покидають дім, щоб виконувати своє покликання у житті? Якщо ви не є матерями чи батьками, то які стреси Ви переживали у Вашому домі, коли починали дорослішати і сповнювати власне бачення у своєму житті? Що було важким для Ваших батьків у той час?
9. Для наступного розділу прочитайте уривок Івана 4:4–42. Що з цього уривка ми можемо дізнатися про ставлення Ісуса до жінок? Чому, до прикладу, жінку-самарянку так здивували слова Ісуса до неї? Чому учні так здивувалися, коли повернулися і побачили, що Ісус говорить із жінкою біля криниці?

Розділ 18. Жінка з Самарії: суспільство її відкинуло, але Бог її любить

Івана 4:4–42

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Чи не думаєте Ви, що у слова Івана 4:4: “І потрібно було Самарію Йому переходити” вкладено забагато прихованого змісту?
2. Які аспекти Ісусової зустрічі з самарянкою біля криниці найбільше вражають Вас?
3. Що для Вас означало б “перейти через Самарію”? Які групи людей Ви можете прирівняти до самаритян, єретиків, жінок чи грішників? Чи можете Ви назвати людей, до яких Ви почали б ставитися по-іншому через те, що прийняли рішення наслідувати приклад Ісуса?
4. Чи є у Вашій родині, районі, на роботі люди, яких Вам важко поважати? Які практичні кроки Ви можете зробити, щоб почати будувати нові стосунки з тими, до кого в минулому Ви могли ставитися без належної поваги?
5. Які Ви можете згадати інші євангельські приклади, що чітко демонструють повагу, яку Ісус виражав іншим?
6. Які Ви можете згадати інші євангельські приклади, що чітко демонструють Ісусове рішення бути Спасителем світу, а не тільки Спасителем Ізраїльського народу?
7. Чи є у Вашому житті люди, невіруючі, яких було б мудро попросити зробити щось для Вас? Чи є такі, яким було б важливо відкрити свою вразливість і свої потреби?
8. Хто є самарянами для Вашої церкви? Що може означати для Вашої церкви бути готовими “перейти через Самарію”? До яких змін у ставленні та у практичному житті Вам треба було б вдатися?
9. Для наступного розділу прочитайте історію про те, як Ісус перебував у домі Марії і Марти (Луки 10:38–42). Чи бентежить Вас чимось ця історія і якщо так, то чому?

Розділ 19. Марта і Марія: сестри, які люблять Ісуса

Луки 10:38–42

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Чи Вас досі турбує історія про Марту і Марію? Якщо так, то що саме в цій історії чи яке почуте вчення про цю історію, Вам важко зрозуміти?
2. Чи навчали Вас про те, що якась робота є священною, а інша – світською, і що світська робота є не настільки важливою для Бога? Якщо б Вам хтось сказав таке, як би Ви на це відповіли? Які біблійні уривки Ви навели б, щоб спростувати таку думку?
3. Чи чули Ви таке вчення, що всі християни повинні працювати для Бога “повний робочий день”? Які уривки Писання Ви використали б, щоб відповісти комусь, хто сказав би Вам, що Ви повинні піти зі своєї теперішньої роботи і стати “євангелістом на повний робочий день”?
4. Як часто Ви, подібно до Марти, відволікаєтесь на клопоти чи на щось інше, що Ви вважаєте дуже важливим і через що нехтуєте тим, що може бути ще важливішим? Що конкретно спокушає Вас так відволікатися?
5. Якою “найкращою часткою” Ви часто нехтуєте у своєму житті?
6. Чи розумієте Ви різницю, яку навів Френсіс Шеффер, між тим, щоб працювати для Царства, і молитися, щоб Бог побудував своє Царство і з приємністю використав Ваші зусилля для цього? Де у своєму житті Вам важко прийняти цю думку?
7. Коли Ви перевіряєте мотивацію свого серця у вчинках посвячення, які Ви здійснюєте для Бога, то яку мотивацію бачите? Як Ви долаєте заплутаність і осквернення, що наповнюють Ваше серце?
8. Для наступного розділу прочитайте Дії 2:1–18; 21:7–9. Що означає те, що жінки отримують дар пророкування? У чому полягала важливість подій у день П'ятидесятниці?

Розділ 20. І будуть пророкувати ваші доньки

Дії 2:1–18; 21:7–9

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Як Ви зрозуміли події, що відбулися у день П'ятидесятниці перед читанням цього останнього розділу? Як Ви зрозуміли дар говоріння мовами?
2. Чи усвідомлювали Ви, що час, у якому ми зараз живемо, є насправді останніми днями, і чи думали Ви, що останні дні є коротким періодом часу перед приходом Христа у всій Його славі? Які інші ознаки останніх днів Ви можете навести, щоб доповнити список наведених у цьому розділі?
3. Ми вивчаємо, що дар Духа для нас є передоплатою, гарантією, першоплодами того життя, яке має прийти. Як це вчення пов'язане з подіями у день П'ятидесятниці?
4. Чому, на Вашу думку, так багато чоловіків-євреїв не зуміли побачити і зрозуміти вчення Писання про віру та духовність жінок і не зробили для себе висновків з прикладів побожних жінок, життя яких описано для нас на сторінках Старого Заповіту?
5. Чому, на Вашу думку, стільки християн чоловіків не можуть побачити виразний приклад того, як Ісус ставився до жінок з пошаною і гідністю?
6. Чому, на Вашу думку, ми так мало чуємо про слова пророцтва Яїл – слова, які, як казав Петро, здійснилися у день П'ятидесятниці?
7. Чи знаєте Ви віруючих чоловіків (можливо, Ви також серед них), які неохоче визнають духовну рівність жінок або які відмовляються слухати жінок чи вчитися від них?
8. Чи бажали Ви щиро отримати дар пророцтва і чи бачите Ви здійснення пророцтва Яїл у своєму житті та служінні?
9. Для наступного розділу прочитайте Ефесян 5:21–33 та Об'явлення 19:4–9; 21:1–5. Що для Вас означає те, що Церква є нареченою Христа?

Розділ 21. Наречена Христа

Ефесян 5:21–33

Об'явлення 19:4–9; 21:1–5

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Як Ви зрозуміли слова Ісуса, що ми будемо, як ангели, і що не будуть більше одружуватися так, як ми це знаємо? Це Вас засмучує чи, навпаки, підбадьорює?
2. Яким чином обіцянки пророків про те, що Бог є нареченим Свого народу, є підбадьоренням для Вас? (Дивіться Ісаї 49:13–21; 54:1–12; 62:1–12; Єремії 31:31–34.)
3. Чого Ви найбільше очікуєте, коли розмірковуєте про повернення Христа?
4. Які сльози Ви хотіли б, щоб Бог стер із Ваших очей?
5. Як Ви собі уявляєте Весільну Вечерю Агнца?
6. Яку славу та честь Ви з надією прагнете принести Христові в майбутньому Царстві (Об'явлення 21:24, 26)?
7. Чи дивує Вас, коли Ви читаєте в Об'явленні чи інших місцях Писання, що ця земля буде нашим постійним домом (Римлян 8:18–21; 2 Петра 3:13; Об'явлення 21:1–5)?

Додаток

Єва – перша жінка:

Весільна церемонія для Адама та Єви після обіцянки спасіння

Запропоновані уривки для прочитання і запитання

1. Для багатьох людей у наш час питання визнання ієрархії у будь-якій формі є проблематичним. Що Ви думаєте про це питання? Чи згодні Ви з думкою, що розмови про ієрархію можуть принести в наше життя горе і страждання?
2. Кожен із нас бачив погані приклади керування і лідерства у подружньому житті, сім'ї, церквах і на роботах. Коли Ви розмірковуєте над цими негативними прикладами, що, на Вашу думку, було у центрі проблем?
3. Чи бачили Ви добрі приклади керування і лідерства у подружньому житті, сім'ї, церквах і на роботах? Коли Ви розмірковуєте над цими позитивними прикладами, що, на Вашу думку, було їхньою основою?
4. Чи розмірковували Ви коли-небудь перед читанням цього розділу про реальність рівності та керування, яка існує між Особами Трійці? Коли Ви думаєте про це, як би Ви могли виразити красу стосунків між Отцем і Сином, як це описано нам у Писанні?
5. Як Ви вважаєте, чи можна було б називати стосунки Отця і Сина моделлю для рівності та керування у сім'ї чи це, навпаки, було б неправильно?
6. Які біблійні вимоги Ви вважаєте першорядними для будь-кого, покликаного до керівництва чи лідерства у будь-якій сфері – вдома, у церкві, на роботі тощо?
7. Всі ми, як чоловіки так і жінки, покликані до керівництва у різних сферах нашого життя. Коли Ви роздумуєте про своє керівництво та лідерство в сім'ї, на роботі чи в церкві, як би Ви оцінили себе у тому, як Ви реалізовуєте це покликання?